

รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖
โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยแม่หาร-
ห้วยสิงห์หลวง ลุ่มน้ำสาขาแม่ยวมตอนล่าง ลุ่มน้ำหลักแม่น้ำสาละวิน
ลำดับที่ มส.๙ (๒๕๕๖)
บ้านแม่กองแป หมู่ ๙ ต.แม่ยวม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

ดำเนินการโดย
สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำห้วยแม่หาร-ห้วยสิงห์

หลวง ลุ่มน้ำสาขาแม่ยมตอนล่าง ลุ่มน้ำหลักแม่น้ำสาละวิน

ลำดับที่ มส.๙ (๒๕๕๖)

บ้านแม่กองแป หมู่ ๙ ต.แม่ยม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

๑. หลักการและเหตุผล

โครงการเขตพัฒนาที่ดิน โดยการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ กิจกรรมจัดรูปแบบนา ลักษณะที่ ๑ และจัดทำนาขั้นบันได เป็นการดำเนินงานในพื้นที่สูงโดยการขุดปรับพื้นที่สภาพไร่ซึ่งเคยใช้ปลูกข้าวไร่หรือพืชไร่อื่นๆ ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่นา ช่วยเพิ่มผลผลิตข้าว และสร้างความมั่นคงทางอาหารบนพื้นที่สูง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการลดปัญหาการทำไร่เลื่อนลอย พื้นที่เสื่อมโทรม พื้นที่รกร้างว่างเปล่า และพื้นที่เพาะปลูกไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ เมื่อฝนตกในปริมาณมากๆ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เช่นเดียวกันมีลักษณะภูมิประเทศสูงชัน เกิดการชะล้างพังทลายของดินสูงและรุนแรง ราษฎรประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ไร่จ้าง และค้าขายบางส่วน ส่วนราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะปลูกพืชไร่ เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเหลือง พริกและผลไม้เช่น มะม่วง กล้วย

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอนได้คัดเลือกพื้นที่ บ้านแม่กองแป หมู่ ๙ ตำบลแม่ยม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำอย่างเป็นระบบ โดยมีการสนับสนุนดำเนินการพัฒนาที่ดินในรูปแบบต่างๆ ทั้งการสำรวจวางแผนการใช้ที่ดินสำรวจและทำรังวัดที่ดิน การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การจัดทำแหล่งน้ำ การวิเคราะห์ดินการปรับปรุงบำรุงดินที่มีปัญหา สำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม วิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดินและงานอนุรักษ์ดินและน้ำโดยความร่วมมือระหว่างนักวิชาการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๖ และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน และที่สำคัญคือความร่วมมือจากราษฎรในพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลงานที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการของราษฎรในพื้นที่ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่ทำการเกษตรให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่ บ้านแม่กองแป หมู่ ๙ ตำบลแม่ยม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒) เพื่อแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และตรงกับความต้องการของชุมชน

๓) เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจและสังคม ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืน

๓. เป้าหมาย

๑) ปรับระดับพื้นที่นา (Land Leveling) พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๔๖๓.๕๐ ไร่ และปายโครงการ ตามแบบมาตรฐานงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำแลงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

๔. วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

- ๑) การคัดเลือกพื้นที่ก่อนการดำเนินงาน
- ๒) จัดทำรายละเอียดโครงการ
- ๓) ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๔) ดำเนินการส่งกล้องวางแนว
- ๕) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ๖) ควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน
- ๗) การจัดทำรายงานสรุปผล

๕. สถานที่ดำเนินการ

บ้านแม่กองแป หมู่ ๙ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มต้นโครงการ เดือนตุลาคม ๒๕๖๕ สิ้นสุดโครงการ เดือนกันยายน ๒๕๖๖

๗. แผนงานและงบประมาณ

แผนงาน/กิจกรรม	หน่วย นับ	การดำเนินงาน		งบประมาณ (บาท)	
		แผนการ ดำเนินงาน	ผลการ ปฏิบัติงาน	งบประมาณที่ได้รับ	ผลการ เบิกจ่าย งบประมาณ
๑) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๑๙,๖๓๑.๐๑	๑๐๐
รวม				๑,๕๑๙,๖๓๑.๐๑	๑๐๐

๘. ผลผลิต (output)

๑) ปรับระดับพื้นที่นา (Land Leveling) พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๔๖๓.๕๐ ไร่ และป้ายโครงการ ตามแบบมาตรฐานงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำและงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

๙. ผลลัพธ์ (outcome)

๑) เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นสามารถคำนวณการสูญเสียดินจากสมการ การสูญเสียดินสากล (Universal Soil equation: USLE) พบว่ามีการชะล้างพังทลายของดินก่อนการก่อสร้างอยู่ที่ ๒.๕๓ ตันต่อปีต่อไร่ เมื่อก่อสร้างเสร็จจะมีการชะล้างพังทลายของดินอยู่ที่ ๐.๐๒๕ ตันต่อปีต่อไร่ และโครงการสามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของดินได้ ๑,๑๕๘.๗๕ ตันต่อปีต่อไร่จากพื้นที่ก่อสร้างทั้งหมด ๔๖๓.๕๐ ไร่

๒) ผลจากการปรับปรุงบำรุงดิน ภายหลังจากการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการวิเคราะห์ดินจากชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) และชุด LDD pH Test Kit พบว่าระดับ

pH ก่อนการปรับปรุงบำรุงดินอยู่ในระดับ ๓.๕ หลังการปรับปรุงดินอยู่ในระดับ ๕

N ก่อนการปรับปรุงบำรุงดินอยู่ในระดับ ต่ำมาก หลังการปรับปรุงดินอยู่ในระดับ ต่ำ

P ก่อนการปรับปรุงบำรุงดินอยู่ในระดับ ต่ำ หลังการปรับปรุงดินอยู่ในระดับ ปานกลาง
K ก่อนการปรับปรุงบำรุงดินอยู่ในระดับ ต่ำมาก หลังการปรับปรุงดินอยู่ในระดับ ต่ำ
จะพบว่าความเป็นกรด-ด่าง และปริมาณธาตุอาหารในดินมีการปรับปรุงที่ดินขึ้น แต่ก็อยู่ในระดับต่ำจึง
จำเป็นต้องปรับปรุงบำรุงดินต่อไปเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่

๑๐. ผลกระทบ (impact)

๑) ผลกระทบทางบวก เกษตรกรเจ้าของพื้นที่สามารถทำการเกษตรได้เต็มศักยภาพมีการบริหารจัดการ
ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ผลกระทบทางลบ การปรับพื้นที่ทำให้มีการสูญเสียหน้าดินส่งผลให้ความอุดมสมบูรณ์ของดินลดต่ำ
ลง

๑๑. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑๑.๑ เสิ่งปริมาณ :

สามารถก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในรูปแบบการก่อสร้างปรับระดับพื้นที่นา (Land
Leveling) พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๔๖๓.๕๐ ไร่ ภายในวงรอบพื้นที่โครงการ ๑,๐๐๐ ไร่

๑๑.๒ เสิ่งคุณภาพ :

เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้เต็มศักยภาพและปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดม
สมบูรณ์ สามารถปลูกข้าวได้เต็มที่ ดินไม่มีการสูญเสียหน้าดินและธาตุอาหาร สามารถปลูกข้าวได้ผลผลิตสูง และ
เพียงพอต่อการบริโภค

๑๒. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน การสูญเสียหน้าดิน และธาตุอาหารได้ ๑,๑๕๘.๓๕ ตันต่อปี

๒) มีแนวทางการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินให้เหมาะสมกับการปลูกข้าว

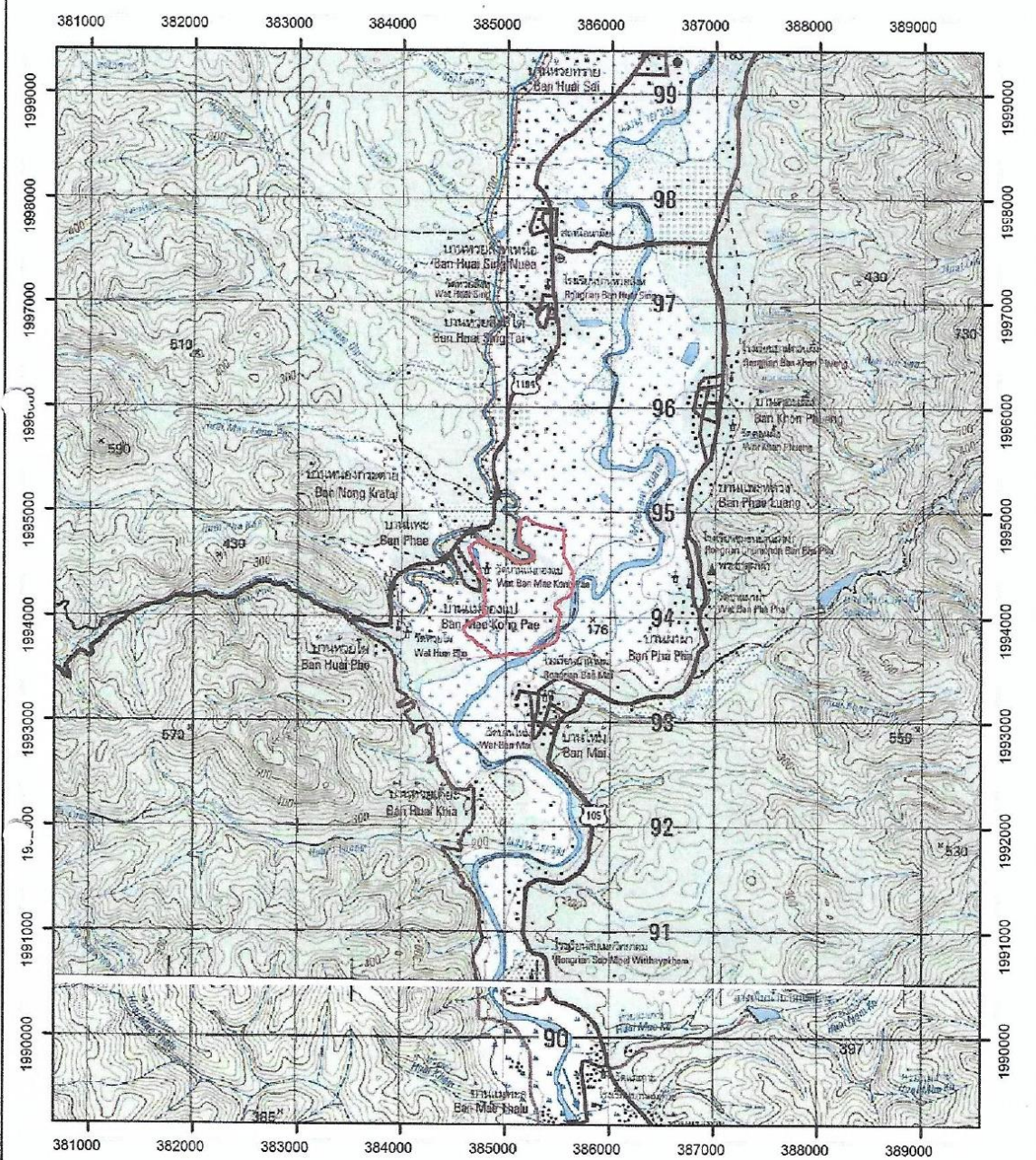
๓) เกษตรกรมีข้าวบริโภคได้ตลอดทั้งปีและเพียงพอต่อครอบครัว

๔) ลดการบุกรุกทำลายป่าเพื่อทำการปลูกข้าวไร่ในครอบครัวที่ยากจน

๕) พื้นที่นาที่กักเก็บน้ำได้สามารถปลูกข้าวนาดำได้ในฤดูฝน

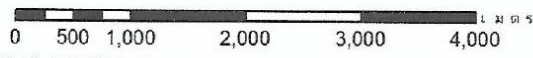
๑๓. แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่โครงการ

แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการเขตพัฒนาที่ดิน กลุ่มน้ำห้วยแม่หาร-ห้วยสิงห์หลวง กลุ่มน้ำสาขาแม่ไม้ยมตอนล่าง กลุ่มน้ำหลักแม่น้ำสาละวิน
บ้านแม่กองแป หมู่ 9 ตำบลแม่ยม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สัญลักษณ์

ขอบเขตโครงการ

มาตราส่วน 1 : 50,000
 ถัดับชุดที่ L 7018
 พื้นหลักฐาน WGS 84
 ระ274 4545 II

๑๔. รายละเอียดผลการดำเนินงาน

กิจกรรมสำรวจออกแบบล่วงหน้า

พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผลโครงการ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่

- ๑) บ้านแม่กองแป หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่มะยม อำเภอมะเข่เรียง จำนวนพื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่
พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM X.๓๘๕๐๓๐ Y.๑๙๙๔๒๕๐

กิจกรรม จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

พื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่โครงการ พื้นที่ขยายผลโครงการ จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่

- ๑) บ้านแม่กองแป หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่มะยม อำเภอมะเข่เรียง จำนวนพื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่
พิกัดขอบเขตพื้นที่ดำเนินงาน UTM X.๓๘๕๐๓๐ Y.๑๙๙๔๒๕๐

- ๒) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ๕๕ ราย

รายชื่อเกษตรกร

๒.๑ นางเบอะเงะ ศึกษาพงศ์พันธุ์	๒.๒๙ นายตู่ดี ดาวกลางไพร
๒.๒ นายเขอะเงะ ไพรสูงส่ง	๒.๓๐ นางติชอ วิเศษนที
๒.๓ นายชะลอย ศึกษาพงศ์พันธุ์	๒.๓๑ นายมอทีแอ สิงขรบรรจง
๒.๔ นายชาคลอง ศึกษาพงศ์พันธุ์	๒.๓๒ นายจินดา นิกุล
๒.๕ นายดีล้อย ศึกษาพงศ์พันธุ์	๒.๓๓ นางสุพิน ไพรสูงส่ง
๒.๖ นางอุซอ ล้าคุ้มครองโชค	๒.๓๔ นายประเสริฐ นทีโสภาค
๒.๗ นางหน่อลอย สิงขรบรรจง	๒.๓๕ นายชะวา พนาไพรสกุล
๒.๘ นายสอกา วิเศษนที	๒.๓๖ นายโละช่วย ไพรสูงส่ง
๒.๙ นายวัฒนา มาลีสะท้าน	๒.๓๗ นางแห่ซอ ดาวประกายสี
๒.๑๐ นายกาบอ รักประเสริฐสุข	๒.๓๘ ว่าที่ร้อยตรีพูนศักดิ์ ตีมัน
๒.๑๑ นายโชติ มุณีกุล	๒.๓๙ นางดีแหละ นอบน้อมไพร
๒.๑๒ นายปุดี ผาปิวัน	๒.๔๐ นายดีโว โต๊ะแย
๒.๑๓ นายเบี่ยว เจริญจาย	๒.๔๑ นายโปะบือ วิเศษนที
๒.๑๔ นายสอนะ สิงขรบรรจง	๒.๔๒ นางสาวสุพรรณ ศึกษาพงศ์พันธุ์
๒.๑๕ นางสาวโละดา สิงขรบรรจง	๒.๔๓ นายเดอะแบ พลับปลิงพนา
๒.๑๖ นายสุชาติ สิงขรบรรจง	๒.๔๔ นายแฮวา พนาไพรสกุล

- ๒.๑๗ นางมุกข์ สິงขรบรรจง.....๒.๔๕ นายอิจะ สິงขรบรรจง
 ๒.๑๘ นายฉะขอ ไพรสุงส์.....๒.๔๖ นายงดา สິงขรบรรจง
 ๒.๑๙ นางติดา ไพรสุงส์.....๒.๔๗ นายจะงแยะ สິงขรบรรจง
 ๒.๒๐ นายโกพะ ไพรสุงส์.....๒.๔๘ นายแฉะแยะ พลันปลึงพนา
 ๒.๒๑ นางสาวบริเชอร์ ไพรสุงส์.....๒.๔๙ นางจะดา พยาเกษตร
 ๒.๒๒ นายพาแปะ ไพรสุงส์.....๒.๕๐ นายพาแหะเจ๊ะ สິงขรบรรจง
 ๒.๒๓ นางดีบือ ศึกษาพงศ์พันธ์.....๒.๕๑ นางนิปู เสริมไพรวลัย
 ๒.๒๔ นายโปะลอย วิเศษนที.....๒.๕๒ นายเตระมุย ศึกษาพงศ์พันธ์
 ๒.๒๕ นางคำป้อ ตาดัน.....๒.๕๓ นายปลา พยาเกษตร
 ๒.๒๖ นางสาววิไลวรรณ ศึกษาพงศ์พันธ์.....๒.๕๔ นายฮ่อ สິงขรบรรจง
 ๒.๒๗ นายนะเย สິงขรบรรจง.....๒.๕๕ นายพาเย สິงขรบรรจง
 ๒.๒๘ นางแป๊ะขอ ดาวกลางไพร.....

๓) ผลสำเร็จที่ได้จากการดำเนินงาน (เชิงคุณภาพ) เกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์จากการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน ๕๕ ราย

ปรับระดับพื้นที่นา (Land Leveling)

ป้ายโครงการ

๑๕. ปัญหาอุปสรรค

๑. การก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับระดับพื้นที่นา มีการขุดดินทำให้เกิดการสูญเสียหน้าดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์จำเป็นต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินทั้งด้านความเป็นกรด-เบส ของดิน ด้านธาตุอาหารในดิน และปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน

๒. ขาดปัจจัยสนับสนุนในด้านกิจกรรมพัฒนาที่ดิน เช่น ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด ปรับปรุงดินกรด ซึ่งปัจจัยสนับสนุนในปัจจุบันไม่พอเพียงกับพื้นที่

๑๖. ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑) นายบุญมั่น ฉัตรเท ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓ ๖๑๑๘๕๓ เบอร์โทรสาร ๐ ๕๓๖๑ ๓๐๑๔ Email:msn๐๑@ldd.go.th

๒) นายชัยพร อุปนันท์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๔-๒๙๒๖๑๔๙ เบอร์โทรสาร ๐ ๕๓๖๑ ๓๐๑๔ Email: chaiponup@ldd.go.th